

УДК 37.091.33:796.5-057.87

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2839-2848](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2839-2848)

Плачинда Тетяна Степанівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, <https://orcid.org/0000-0002-2514-3644>

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЯКІСНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ

Анотація. У статті досліджується роль інтерактивних технологій у формуванні професійних компетентностей майбутніх фахівців сфери туризму та обґрунтовується їх ефективність у сучасному освітньому процесі.

В умовах швидких змін у туристичній індустрії та підвищення вимог ринку праці актуальною стає інтеграція активних, практико-орієнтованих і цифрових підходів у підготовку здобувачів освіти. Проведено аналіз сучасних українських наукових досліджень щодо використання інтерактивних методів, таких як кейс-методи, рольові та ділові ігри, вебінари, дистанційні платформи, цифрові симуляції й онлайн-тести. Показано, що інтерактивні технології сприяють розвитку ключових компетентностей: комунікативних, організаційних, аналітичних, креативних та цифрових навичок, формують здатність до самостійного вирішення практичних задач та адаптації до динамічних умов професійної діяльності. Акцентовано на перевагах поєднання традиційних лекційних форм із сучасними інтерактивними методами, що забезпечує глибше засвоєння знань і розвиток практичних умінь.

Окремо висвітлено проблеми та перспективи впровадження інтерактивних технологій, серед яких недостатній рівень цифрової компетентності викладачів, потреба модернізації освітніх програм і забезпечення закладів освіти сучасними цифровими ресурсами.

У висновках підкреслено, що системне використання інтерактивних технологій у навчанні майбутніх фахівців туризму є ефективним засобом підвищення якості освіти та формування професійної компетентності, що відповідає потребам сучасного ринку праці та забезпечує конкурентоспроможність випускників.

Ключові слова: інтерактивні технології, якість освіти, здобувачі освіти, майбутні фахівці сфери туризму.

Plachynda Tetiana Stepanivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor Department of Physical Education and Sports National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Poltava, <https://orcid.org/0000-0002-2514-3644>

THE ROLE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN THE QUALITY TRAINING OF FUTURE TOURISM PROFESSIONALS

Abstract. The article investigates the role of interactive technologies in the development of professional competencies of future specialists in the field of tourism and substantiates their effectiveness in the modern educational process. In the context of rapid changes in the tourism industry and increasing labor market demands, the integration of active, practice-oriented, and digital approaches in the training of students becomes particularly relevant. The study analyzes recent Ukrainian research on the use of interactive methods such as case studies, role-playing and business games, webinars, distance learning platforms, digital simulations, and online tests. It is demonstrated that interactive technologies contribute to the development of key competencies, including communication, organizational, analytical, creative, and digital skills, while fostering the ability to independently solve practical tasks and adapt to dynamic professional conditions. Emphasis is placed on the advantages of combining traditional lecture-based methods with modern interactive approaches, which ensures deeper knowledge acquisition and practical skill development. The article also highlights the challenges and prospects of implementing interactive technologies, including the insufficient digital competence of educators, the need to modernize curricula, and the provision of educational institutions with up-to-date digital resources. In conclusion, the systematic use of interactive technologies in training future tourism specialists is identified as an effective means of enhancing educational quality and developing professional competencies, meeting the needs of the contemporary labor market, and ensuring graduate competitiveness.

Keywords: interactive technologies, quality of education, students, future specialists in tourism.

Постановка проблеми. Динамічні зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві під впливом цифровізації, глобалізаційних процесів і зростання вимог ринку праці, зумовлюють необхідність оновлення підходів до професійної підготовки фахівців різних галузей. Сьогодні пріоритетним стає формування компетентного, конкурентоспроможного фахівця, здатного ефективно діяти в умовах швидких соціально-економічних трансформацій. У цьому контексті особливої значущості набуває модернізація

підготовки майбутніх фахівців сфери туризму. Туризм є не лише важливою складовою економіки, а й потужним соціокультурним чинником, що впливає на формування цінностей здорового способу життя, активної громадянської позиції та гармонійного розвитку особистості. Майбутній фахівець з туризму виконує багатофункціональну роль: він організовує змістовне дозвілля, популяризує активний відпочинок, сприяє раціональному використанню рекреаційних ресурсів і засобів фізичної культури для зміцнення фізичного, психічного та духовного здоров'я людини.

Водночас специфіка професійної діяльності у сфері туризму передбачає постійну комунікацію з клієнтами, партнерами та колегами, зокрема з дітьми й молоддю. Це вимагає сформованості високого рівня комунікативної культури, умінь вести конструктивний діалог, працювати в команді, запобігати та розв'язувати конфліктні ситуації. Саме тому під час професійної підготовки у закладі вищої освіти особлива увага має приділятися розвитку соціальних і комунікативних компетентностей. Однак традиційні форми навчання не завжди повною мірою відповідають сучасним викликам і потребам практико-орієнтованої підготовки. У зв'язку з цим зростає роль інтерактивних технологій, які забезпечують активну взаємодію учасників освітнього процесу, моделювання реальних професійних ситуацій, розвиток критичного мислення та здатності приймати рішення в умовах невизначеності. Використання кейс-методів, тренінгових форм роботи, симуляцій, цифрових платформ, мультимедійних ресурсів і технологій віртуального середовища дозволяє максимально наблизити освітній процес до реальних умов професійної діяльності у туристичній сфері.

Тому, упровадження інтерактивних технологій у систему підготовки майбутніх фахівців туризму є важливою умовою підвищення якості освіти, формування професійної та соціальної компетентності здобувачів, а також забезпечення їхньої готовності до ефективної діяльності в сучасному конкурентному середовищі. У цьому контексті актуалізується необхідність ґрунтовного наукового осмислення ролі інтерактивних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців туристичної галузі.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Сучасні трансформації туристичної індустрії, зумовлені цифровізацією, глобалізаційними процесами та зростанням конкуренції на ринку послуг, актуалізують проблему якісної професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму. У цьому контексті особливого значення набуває впровадження інтерактивних технологій навчання як засобу формування професійних компетентностей, розвитку практичних навичок та підвищення ефективності освітнього процесу у закладах вищої освіти. Тому, питання професійної підготовки

зазначених фахівців є предметом наукових досліджень чимало науковців. Так, А. Сидорук, Г. Омеляненко наголошують, розвиток галузі туризму і готельно-ресторанного бізнесу – це особливий важель у сучасній економіці України та виокремили завдання закладів вищої освіти щодо формування певного рівня знань і вмінь з використання інформаційних систем і технологій у майбутніх фахівців туристичної галузі й готельно-ресторанного бізнесу [6].

У своєму дослідженні Б. Мізюк та Ю. Миронов обґрунтували необхідність переходу від традиційних форм навчання до інтерактивних технологій у підготовці майбутніх фахівців сфери туризму. Автори запропонували інтерактивну модель навчання з використанням методів, що активізують освітній процес (рольові і ділові ігри тощо) [4].

Особливості впровадження дистанційного навчання як механізму підвищення якості освіти у сфері підготовки туристичних фахівців вивчала у своїй роботі В. Худавердієва, та наголосила на ролі ІКТ та інтерактивної взаємодії в онлайн-середовищі під час підготовки фахівців з туризму до подальшої професійної діяльності [8].

Науковці [3, с. 50], у своєму науковому доробку, з'ясували, що «... сьогодні постає необхідність у підготовці фахівців у сфері туризму, які володіють компетенціями щодо використання новітніх технологій і програмного забезпечення, застосування маркетингових інструментів для просування туристичних продуктів і послуг, володіння комунікативно-психологічними навичками, орієнтування у сучасних трендах розвитку туристичної сфери».

Не залишило байдужим науковців й питання професійної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі в умовах дистанційного навчання. Автори зазначають, що «... дистанційне навчання є цілеспрямованим процесом взаємодії викладача і здобувача освіти, який здійснюється на відстані, де провідними засобами є інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), зміст якого полягає у формуванні професійних знань, умінь і навичок у майбутніх фахівців сфери туризму» [5; 2, с. 116].

Мета статті. Проаналізувати роль інтерактивних технологій у формуванні професійних компетентностей майбутніх фахівців туристичної сфери й обґрунтувати шляхи їх ефективного впровадження в освітній процес закладів вищої та фахової передвищої освіти України.

Виклад основного матеріалу. Професійна підготовка фахівців туристичної галузі у сучасних умовах набуває все більшої актуальності. Туризм є однією з найбільш динамічно зростаючих сфер економіки, що потребує висококваліфікованих менеджерів, маркетологів, фахівців із гостинності й організації подорожей. Високі вимоги ринку праці природно

трансформують підходи до освіти, змушуючи систему підготовки фахівців адаптуватися до нових вимірів глобалізації, цифровізації й інноваційної діяльності. Як зазначають науковці [7], серед основних тенденцій сучасної освіти є посилення компетентнісного підходу, орієнтація на практичну діяльність і впровадження новітніх освітніх технологій.

Якість підготовки майбутніх фахівців у сфері туризму визначається не лише обсягом теоретичних знань, але й умінням застосовувати їх у реальних виробничих ситуаціях. У цьому контексті дослідники зазначають, що з огляду на значну варіативність професійних функцій (організація подорожей, управління туристичними закладами, просування туристичних послуг тощо), зростає потреба в універсальних компетентностях: комунікативній, організаційній, креативній, цифровій і здатність критично мислити [2; 3].

Водночас сучасні здобувачі освіти все активніше сприймають процес освіти як інтерактивний простір, що передбачає не лише сприйняття знань, а й активну діяльність, рефлексію, групову взаємодію та самостійний пошук рішень. Тому в умовах реформування освітньої системи України (особливо у сфері вищої та фахової передвищої освіти) ключовою стає інтеграція активних, практико-орієнтованих і цифрових технологій в освітній процес.

Інтерактивні технології у педагогічній діяльності визначаються як система засобів і методів, що забезпечують активну участь здобувачів освіти у процесі навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей шляхом безпосередньої взаємодії викладача, студентів й освітнього середовища. Педагогічна сутність інтерактивних технологій – стимуляція діяльності, спрямованої на формування знань через дію, співпрацю, обговорення, проєктну діяльність і рефлексію [6; 4].

Ці технології базуються на принципах демократизації освітнього процесу, де роль здобувача освіти змінюється від пасивного споживача знань до активного учасника власного навчання. Одночасно інтерактивність сприяє розвитку ключових навичок, які важко сформувати традиційними лекційними формами: уміння працювати в команді, вирішувати практичні завдання, формулювати аргументовані висновки й адаптуватися до змінних умов професійної діяльності.

Особливе місце інтерактивні підходи займають у підготовці фахівців сфери туризму, де суттєвою є не лише теоретична база, а й практична культурологічна компетентність. Мережеві технології, рольові ігри, кейс-методи, ділові симуляції й інші види інтерактивної діяльності дозволяють моделювати складні професійні ситуації, найближчі до реального туристичного бізнесу. Це забезпечує не лише кращий рівень засвоєння навчального матеріалу, а й формування професійної ідентичності майбутніх

фахівців. Інтерактивні технології підвищують якість та ефективність освітнього процесу, зокрема під час підготовки майбутніх фахівців сфери туризму, чому є підтвердження дослідження вітчизняних науковців [2; 4; 7]. Одним із ключових аргументів виступає позитивна динаміка формування професійних компетентностей здобувачів освіти, у той час, коли вони залучені до активних форм навчання: дискусій, інтенсивних практичних занять, групових проєктів і кейсів, що віддзеркалюють реальні ситуації туристичного бізнесу.

У своїй роботі науковці підкреслюють, що використання ІКТ та інтерактивних навчальних платформ (Moodle, інтерактивні симулятори, онлайн-тести) істотно підвищує мотивацію здобувачів освіти, розвиває їх самостійність і здатність до адаптивного мислення, що є необхідними компонентами професійної компетентності [2].

Особливу увагу варто приділити дистанційним і змішаним формам навчання, що стали неминучими під час глобальних викликів (зокрема пандемії COVID-19).

Інтеграція дистанційних технологій у стандартизовану систему освіти туризму відкрила нові можливості для гнучкого освітнього середовища, де здобувачі освіти можуть взаємодіяти через відеоконференції, вебіари, віртуальні екскурсії й онлайн-платформи. Наукові доробки демонструють, що такі моделі сприяють формуванню цифрової грамотності та навичок самостійної роботи, що є невід'ємною складовою професійної підготовки сучасного фахівця [5; 8].

На рівні змісту освіти інтерактивні технології дозволяють не лише передавати знання, а й забезпечують формування практичних умінь. Наприклад, кейс-метод, рольові ігри, дискусійні платформи та проєктна діяльність дають змогу здобувачам освіти працювати з ситуаціями, імітованими на основі реального туристичного бізнесу. Це сприяє розвитку професійного мислення, соціальних навичок і критичного оцінювання інформації, що є надзвичайно важливими у складних умовах ринкової конкуренції.

Вагому роль інтерактивні технології відіграють під час підготовки майбутніх фахівців у сфері туризму як інструмент формування професійних компетентностей, адже вони ґрунтуються на принципі діяльнісного навчання, де знання формується не через репродукування, а через практичне застосування.

У сфері туризму це означає моделювання управлінських ситуацій (організація турів, розробка маршруту, вирішення конфліктів з клієнтами), використання ERP-систем, CRM-інструментів і діджитал-сервісів, що відповідають реальним вимогам галузі (Рис. 1).

Рис. 1. Інтерактивні технології як засіб формування професійної компетентності майбутніх фахівців у сфері туризму.

Розроблено автором, візуалізацію створено з використанням інструментів штучного інтелекту.

Дослідження К. Биницької демонструють, що цифровізація освіти створює умови для формування ключових компетентностей сучасного фахівця: здатності адаптуватися до технологічних змін, працювати з великими масивами даних, застосовувати інструменти цифрового маркетингу й аналітики, що в туризмі стає критичним чинником конкурентоспроможності [1].

З позиції практичного навчання, важливим є також використання інтерактивних платформ для організації віртуальних подорожей, симуляцій туристичних маршрутів, онлайн-відгуків, геолокаційних сервісів, що формують не лише професійні знання, а й уміння працювати з сучасними інструментами, які використовують компанії туристичного сектору.

Незважаючи на безперечні переваги інтерактивних технологій, процес їх впровадження у вітчизняній вищій та фаховій освіті стикається з низкою викликів. Це, зокрема:

- недостатній рівень цифрової компетентності викладачів, що обмежує ефективне використання інтерактивних інструментів в освітньому процесі;
- незабезпеченість закладів освіти сучасними цифровими ресурсами та технічними платформами, що є критичними для реалізації інтерактивних стратегій навчання;

- організаційні бар'єри, пов'язані з формальною структурою освітніх програм, що не завжди передбачають достатню кількість практичних модулів.

У своїй роботі науковці [2] відзначають, що подолання цих проблем можливе за умов системної підтримки з боку державних і освітніх інституцій, розроблення відповідних настанов щодо інтерактивних моделей навчання та підвищення кваліфікації викладачів.

Висновки. Якісна підготовка майбутніх фахівців сфери туризму є ключовим чинником розвитку не лише галузі, але й забезпечення конкурентоспроможності української туристичної індустрії на світовому рівні. Інтерактивні технології, інтегровані в освітній процес, створюють умови для формування не лише професійних знань, а й практичних компетентностей, соціальних навичок і цифрової грамотності, що відповідають вимогам сучасного ринку праці.

Впровадження інтерактивних методів навчання сприяє активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, розкриттю їх творчого потенціалу та розвитку здатності до самостійного вирішення складних професійних задач. Разом із тим, успіх цього процесу залежить від модернізації освітніх програм, постійного підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників і створення сучасної цифрової інфраструктури у закладах освіти.

Перспективами подальших досліджень вбачаємо розробку методичних рекомендацій щодо впровадження інтерактивних технологій в освітній процес закладів освіти для підготовки майбутніх фахівців у сфері туризму.

Література:

1. Біницька К. Особливості цифровізації в процесі професійної підготовки фахівців у галузі туризму. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2023. 2(75), 53–60. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2023.2.6>
2. Зубехіна Т. В., Терлецький В. К., Ольхова-Марчук Н. В., Кушнір В. В. Підготовка майбутніх фахівців сфери туризму засобами дистанційного навчання. *Академічні студії. серія «Педагогіка»*. 2021. 2(3), 116–121. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.3.2.18>
3. Зубехіна Т. В., Терлецький В., Ольхова-Марчук Н., Кушнір В. Туристична освіта в Україні: проблеми та перспективи розвитку. 2021. *ОД, Вип. 35 (4)*, С. 50–65 DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.44>
4. Мізюк Б. М., Миронов Ю. Б. Інтерактивний підхід до підготовки фахівців сфери туризму. *Вища освіта*. 2022. № 5. С. 80-91 DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-5-80-91>
5. Плачинда Т. С. Професійна підготовка майбутніх фахівців туристичної галузі в умовах вимушеного карантину. *Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах*

України», присвяченої 70-річчю утворення Львівської академії НАУ. Збірник наукових праць / За заг. ред. д.г.н. О.В. Колотухи. Дніпро: Середняк Т. К., 2021. 201-205

6. Сидорук, А., Омеляненко, Г. Інформаційні системи і технології в системі підготовки майбутніх фахівців сфери туризму та готельно-ресторанного бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2022. (36). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-48>

7. Фокін С. П., Гайова О. М. Педагогічні аспекти підготовки фахівців туризму у вищих навчальних закладах України. *Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ: економіка, право, політологія, туризм*. 2010. Том 2, № 2. С. 154-158. URL: https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/3234?utm_source=chatgpt.com

8. Худавердієва В. А. Інтеграція дистанційного навчання як механізму рішення задачі підвищення якості освіти у системі підготовки фахівців в галузі туризму. *Комуніальне господарство міст*, 2022. 5(172), 47-55. DOI: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2022-5-172-47-55>

References:

1. Binytska, K. (2023). Osoblyvosti tsyfrovizatsii v protsesi profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv u haluzi turyzmu [Features of digitalization in the professional training of tourism specialists]. *Neperevna profesiina osvita: teoriia i praktyka – Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 2(75), 53–60. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2023.2.6> [in Ukrainian].

2. Zubekhina, T. V., Terletskii, V. K., Olkhova-Marchuk, N. V., Kushnir, V. V. (2021). Pidgotovka maibutnikh fakhivtsiv sfery turyzmu zasobamy dystantsiinoho navchannia [Training future tourism specialists using distance learning]. *Akademichni studii. Seriya «Pedahohika» – Academic Studies. Series “Pedagogy”*, 2(3), 116–121. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.3.2.18> [in Ukrainian].

3. Zubekhina, T. V., Terletskii, V., Olkhova-Marchuk, N., Kushnir, V. (2021). Turystychna osvita v Ukraini: problemy ta perspektyvy rozvytku [Tourism education in Ukraine: problems and development prospects]. *OD*, 35(4), 50–65. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.44> [in Ukrainian].

4. Miziuk, B. M., Myronov, Y. B. (2022). Interaktyvnyi pidkhid do pidhotovky fakhivtsiv sfery turyzmu [Interactive approach to training specialists in the field of tourism]. *Vysha osvita – Higher Education*, № 5, 80–91. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-5-80-91> [in Ukrainian].

5. Plachynda, T. S. (2021). Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv turystychnoi haluzi v umovakh vymushenoho karantynu [Professional training of future tourism specialists under forced quarantine conditions]. In O. V. Kolotukha (Ed.), *Materialy VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii “Teoretychni i prykladni napriamky rozvytku turyzmu ta rekreatsii v rehionakh Ukrainy”* [Proceedings of the VII International Scientific-Practical Conference “Theoretical and Applied Directions of Tourism and Recreation Development in the Regions of Ukraine”] (pp. 201–205). Dnipro: Seredniak T. K. [in Ukrainian].

6. Sydoruk, A., Omelianenko, H. (2022). Informatsiini systemy i tekhnolohii v systemi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv sfery turyzmu ta hotelno-restorannoho biznesu [Information systems and technologies in the training of future tourism and hospitality specialists]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (36). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-48> [in Ukrainian].

7. Fokin, S. P., Haiova, O. M. (2010). Pedahohichni aspekty pidhotovky fakhivtsiv turyzmu u vyshchykh navchalnykh zakladakh Ukrainy [Pedagogical aspects of tourism

specialists' training in higher education institutions of Ukraine]. Naukovyi visnyk Instytutu mizhnarodnykh vidnosyn NAU: ekonomika, pravo, politolohiia, turyzm – Scientific Bulletin of the Institute of International Relations, NAU: Economics, Law, Political Science, Tourism, 2(2), 154–158. URL: https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/3234?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

8. Khudaverdiieva, V. A. (2022). Intehratsiia dystantsiinoho navchannia yak mekhanizmu rishennia zadachi pidvyshchennia yakosti osvity u systemi pidhotovky fakhivtsiv v haluzi turyzmu [Integration of distance learning as a mechanism to improve education quality in tourism training]. Komunalne hospodarstvo mist – Municipal Economy of Cities, 5(172), 47–55. DOI: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2022-5-172-47-55> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 03.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.03.2026